

16

Elke zomer staat een weekend lang het akkerbouwbedrijf van Jaap Verseput in het Zeeuwse Zonnemaire op z'n kop. Het gonst er van de mensen. Performers uit de hele wereld treden er op tijdens het boerderijfestival Zonnemaire Buitengewoon. West-Afrikaanse muziek, theater, opera, dans, jazz, poëzie, breakdance, een cello-octet en een bijzondere toiletjuffrouw, het is er allemaal en nog veel meer. Elke twee jaar organiseert Stichting Zonnemaire Buitengewoon bovendien een beeldende-kunstroute langs, en soms tot in de akkers.

Zonnemaire Buitengewoon

Hij doet het omdat hij het niet laten kan, maar ook omdat het eiland Schouwen-Duiveland cultureel weinig te bieden heeft. Als je iets wilt moet je het zelf organiseren. En dat doet de alt-saxofon spelende akkerbouwer Jaap Verseput met verve. Duizenden mensen komen jaarlijks op zijn boerderijfestival Zonnemaire Buitengewoon af. Zijn doel, interessante en spannende kruisingen laten ontstaan tussen cultuur en platteland, heeft hij ruimschoots verwezenlijkt.

In de poëziekapel in de bloemrijke akkerrand langs een graanveld draagt de markante dichter Guillaume Pool met luide en krachtige stem zijn gedichten voor. Mensen luisteren geboeid, in de kapel en buiten in de zon. Kinderen spelen in het graan. Even verderop in de aardappelschuur wil het W.A.R.P. Ensemble beginnen, maar ze hebben nog niet genoeg muziekstandaards. Jaap Verseput komt binnen en informeert of de belichting in de donkere ruimte goed is. “Ja, hoor”, luidt het antwoord. En weg is Verseput. Dan gaat de schuur dicht. W.A.R.P., een combinatie van klarinetten, een cellist en een percussionist, brengt zelfgecomponeerde muziek ten gehore. Het wordt een speciaal concert, muziek vermengd met de geur van diesel, aardappelen en grond.

Zingende dames

Overal is cultuur op het bedrijf. Al bij de kassa staan zingende dames, en ook op het erf, in de tuin, in hun huis waar een groep nog even oefent, tot in de sanitaire voorzieningen met toiletjuffrouw Agaath op knalroze sloffen, roze hoofddoek en wit schort – overal is wel wat te zien, te horen of te beleven.

Het platteland is niet mobiel – je kan het niet oppakken en meenemen – zoals musici, theatermakers, dansers, dichters en kunstenaars dat wel zijn. Zo luidt het uitgangspunt van Verseput. Artiesten hebben vernieuwing en cultuur bij zich en verstuiven dat over de wereld. Meestal doen ze dat in een stedelijke omgeving, maar eigenlijk is het heel natuurlijk en vanzelfsprekend om hen uit te nodigen op de boerderij, op het platteland en te kijken wat er voor interessante en wellicht spannende nieuwe kruisingen ontstaan.

Dit soort kruisingen ontstaat daadwerkelijk,

ziet de akkerbouwer met eigen ogen. “Een heleboel mensen uit de omgeving komen hier naartoe. Ook mensen die nooit naar een schouwburg gaan. Wat daar te zien is, bieden we hier aan. Dat werkt dus. Andersom werkt het ook: voor al die bezoekers uit de stad en zeker ook de artiesten leg je het platteland open. Het gaat me dus om de combinatie. Niet alleen om de muziek en het theater, maar ook om de locatie waar het gehouden wordt en de vrienden die er zijn. Dit alles is wat Zonnemaire Buitengewoon, zo buitengewoon maakt.”

Eigenzinnig

Ook de programmering is buitengewoon – of misschien is eigenzinnig wel een beter woord. Die programmering doet Verseput zelf, hij is altijd op zoek naar iets speciaals. “Ik vind het prettig om het geheel in eigen handen te hebben, om zelf keuzes te maken, om het festival te maken zoals ik het zelf leuk vind.” Aanvankelijk kende hij de wegen niet precies, maar allengs raakt hij steeds meer bekend in het cultuurwereldje. Ook krijgt hij steeds meer spontane aanbiedingen van artiestenbureaus. Geregeld bezoekt hij concerten, theatervoorstellingen en exposities. Wat zoekt Verseput nou precies? Bekende artiesten of bands? Niet per se. Het belangrijkste is dat het hém aanstaat. Geweldig vindt hij het bijvoorbeeld dat hij Habib Koité en Bamada heeft binnengehaald. “Dat is heel bijzonder. Ze spelen in de hele wereld. Dat zij nu bij mij spelen!”

Het festival is uitgegroeid tot een fenomeen met landelijke uitstraling. Trok het de eerste keer zo’n negenhonderd mensen, waar Verseput al door was overdonderd, nu zijn de hoofden niet meer te tellen. Ongeveer vijftienhonderd? Verseput weet het ook niet precies, maar het zijn er veel. En toch ook niet te veel, vindt Verseput. Iedereen kan nog vooraan bij een optreden komen. Het is gezellig druk. De akkerbouwer annex festival-directeur is tevreden.

Tot vorig jaar heeft hij nooit een inkomen uit het festival kunnen halen, hij moest er zelfs op toelagen. Verseput zag het maar als leergeld. Nu hij zichzelf een professional noemt, wordt het anders. Mogelijk dat hij dit jaar voor het eerst iets aan het festival overhoudt. “Het ziet er behoorlijk goed uit. De eindrekening moet ik nog maken, maar wellicht dat er een bescheiden loontje in zit.” De financiële basis is gelegd. Kijkt hij naar de

Boerderij-
festival als
kruisbestuiving
tussen
platteland en
cultuur

totale omzet van het festival, dan is dat al een kwart of eenderde van de omzet van het akkerbouwbedrijf. “Er gaat steeds meer geld in om. Het is ongelooflijk wat er in Nederland aan cultuur wordt uitgegeven. Ik zie daarom voor het platteland enorme mogelijkheden.”

Van die mogelijkheden maakt Verseput ook gebruik bij zijn andere grote kunstproject: een tweejaarlijkse beeldende-kunstroute op zijn land en dat van zijn burens. Het thema, hoe kan het anders, beeldt altijd de relatie tussen cultuur en platteland uit. Vorige thema's waren: Vogelverschrikken is een kunst, Verrassende gewassen, Een picknick van aardappel tot zee. De route van vorig jaar had als thema Animal farm naar het boek van George Orwell, volgens Verseput nog steeds een actueel thema dat hij bedacht samen met kunstenaar Willem van Gogh. Twintig kunstenaars leverden hun werken voor de route middenin het tarweveld. Van bovenaf gezien had het wandelpad de vorm van een Zeeuws paard. Het idee voor volgend jaar ligt al klaar. “Dat van over drie jaar zelfs ook. Kunstenaars komen zelf onderwerpen aandragen. Aan ideeën geen gebrek. Samen werken we ze uit.”

Enorm leuk

Vanzelfsprekend kan Verseput de organisatie van zo'n omvangrijk festival en de beeldenroute nooit in z'n eentje aan. In de stichting Zonnemaire Buitengewoon staan vier anderen hem bij. Het hele jaar door is er wat te doen. “Het is een veelomvattend project. Je hebt te maken met publiciteit, het contracteren van de groepen, de prijsbepaling van de kaartjes, het aanvragen van subsidies, het bijeenhalen van sponsors, et cetera. Het is niet niks, maar ik vind het enorm leuk. Je doet ontzettend veel ervaring op. Je wordt er handig in en op den duur ben je een professional. Dat merk ik bijvoorbeeld bij de onderhandeling over subsidies. Dan kun je laten zien wat je kunt.”

Subsidies en sponsorgeld binnenhalen gaat hem goed af. “Provinciaal en ook landelijk vinden ze het te gek, die combinatie van cultuur en platteland.” Op het programma en zijn site www.zonnemaire.com prijken dan ook veel sponsors, kleine en grote bedrijven en allerlei subsidieverstrekkers uit de culturele hoek.

Tijdens het festival loopt Verseput als organisator druk heen en weer, bijgestaan door zeventig tot tachtig vrijwilligers. Rustig een uurtje luisteren of kijken, zit er voor hem niet in. Echt erg vindt de akkerbouwer het niet. “Ik heb ervan kunnen genieten, vooral omdat de organisatie zo mooi ging.” Verseput geniet ook van de waardering die hij krijgt. Dat kan hij veel minder zeggen van het agrarisch ondernemerschap. “Ik ben ook heel graag boer, maar de waardering die je als voedselproducent krijgt is helaas laag.” Achteraf kan hij nog wel iets van het festival zien, op video. “Al die audio- en video-opnames van alle zeven festivals vormen een enorm bezit, een soort schatkist. Met het materiaal ga ik aan de slag. Ik kan het zelf digitaal monteren”. Zo komt er elk jaar iets extra's. Nu een film, vorig jaar een fotoboek. “Ik wil nog zoveel.”

Denkproces

Zijn ideeën zet hij ook op andere terreinen in. Stichting Zonnemaire Buitengewoon is meer gaan doen dan het organiseren van festivals en kunstroutes. Het is uitgegroeid tot een podium, platform en denktank. “Ik wil niet jaren achtereen hetzelfde doen. Om de zoveel tijd wil ik verandering.” Zo heeft hij samen met Stichting Zonnestraal het plan opgevat om in de regio picknickplekken te laten ontwerpen door kunstenaars. Stichting Zonnestraal is een samenwerkingsverband van akkerbouwers die met akkerrandenbeheer een bijdrage leveren aan natuur en landschapselementen. Op het 86 hectare grote traditionele bedrijf van Verseput zijn ook alle randen van de akkers met aardappels, graan, bieten, uien en knolselderij omzoomd door een brede rand bloemen. “Ook heb ik meegeholpen met het denkproces van Zonnestraal over het akkerrand-adoptieplan. Het idee is om burgers te laten bijdragen aan een kleurrijk accent in het agrarische landschap. Je kunt denken: wat heb je nou aan adoptie van een stukje akkerland ergens in het land. Maar dat kun je ook denken van een concert. Als het is afgelopen, wat heb je dan? Het is de beleving die je hebt gehad.”

Stichting Zonnemaire Buitengewoon

Schapenweg 1
4316 PK Zonnemaire Zld
t 0111 401 203
e zobuvers@euronet.nl
i www.zonnemaire.com